

A Fővárosi Ítéltábla Dr. Némethi Csanád Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr. Némethi Csanád ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (...) I. rendű és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (allperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 15. sorszámú végzésével kijavított 2016. szeptember 16-án kelt 25.G.44.937/2015/9. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 10. sorszámú fellebbezése és Gf/10. sorszámú fellebbezés kiegészítése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 48.000 (Negyvennyolcezer) forint jogorvoslati illetéket, továbbá 37.500 (Harminchétezer-ötszáz) forint + áfa összegű együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes módosított keresetében az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (1) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b), i) és j) pontjaira, valamint a 93/13/EGK irányelv (Irányelv) 6. cikk (1) bekezdésére alapítva azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a 2008. július 14-én megkötött kölcsönszerződés 4.6. pontja tisztességtelen, ezért semmis.
- [2] Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Indokait részletesen kifejtve vitatta, hogy a támadott kikötés indokolatlanul, a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütközően hátrányos lenne a felperes számára, ezért tisztességtelennek minősülne.
- [3] A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2008. július 14-én megkötött „önálló zálogjoggal és készfizető kezességvállalással biztosított deviza hitelkiváltási célú

kölcsönszerződés" elnevezésű szerződés 4.6. pontjának azon kikötése, miszerint „A Kölcsön és járulékaik mindenkor összegének megállapítása, illetve a Kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.” érvénytelen; az alperest a felperes részére 61.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

- [5] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kereset tárgyát képező szerződéses kikötés az alperest a fogyasztó hátrányára olyan előnyhöz juttatja, amely megkönnyíti számára a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, ugyanakkor az alperes nyilvántartásaiban szereplő tartozás összegének vitatása esetére megnehezíti a fogyasztó jogainak érvényesítését, ezáltal alkalmas arra, hogy a fogyasztó és az alperes között a szerződésből eredő jogok, kötelezettségek tekintetében egyenlőtlenséget idézzon elő.
- [6] E szerződési feltétel egyoldalúan az alperest jogosítja fel a szerződés értelmezése alapján a fogyasztó felperes tartozása összegének saját nyilvántartásai alapulvételével történő meghatározására és arra, hogy követelése összegét közjegyző előtt közokiratba foglaltassa, továbbá kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel annak megállapítására is, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű-e, ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiba ütközik.
- [7] Ezt a közokiratot az 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szerződéskötéskor hatályos 21. § (1) bekezdés c) pontja, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdés c) pontja alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni az I. rendű alperes kérelmére, mivel a kötelezettség tárgyát, mennyiségét és összegét az I. rendű alperes saját könyvei, nyilvántartásai révén jogosult meghatározni, ezért a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal ellátása esetén alkalmas arra, hogy a felperes mint fogyasztó terhére a bizonyítási terhet a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütköztetve megfordítsa, mert a végrehajtási záradék alapján megindított végrehajtási eljárás megszüntetése vagy korlátozása iránt általa indítandó perben a fogyasztóra hárul annak bizonyítása, hogy tartozása nem azonos az I. rendű alperes nyilvántartásai szerinti összeggel.
- [8] A kikötés tisztességtelen feltételként való megállapítását önmagában az a körülmény megalapozza, hogy annak alapján a fogyasztónak kell peres eljárást kezdeményeznie a végrehajtási eljárás megszüntetése vagy korlátozása iránt, hiszen a fogyasztó nem rendelkezik kellő szakértelemmel és apparátussal, a követelés vitatása esetén indítandó peres eljárás rá további költséget és terhet ró, ami a Rendelet 1. § (1) bekezdés i) pontjába ütköztetve korlátozza a fogyasztó felperes igényérvényesítési lehetőségeit.
- [9] A támadott szerződéses kikötés közvetetten, oly módon eredményezi a fogyasztó jogainak sérelmét, hogy alapját képezi annak, az alperes saját kimutatásai szerint határozza meg a felperes szerződésből eredő tartozását és az ennek alapján készült közjegyzői tanúsítvány végrehajtási záradékkal ellátása esetén minden további bírósági vagy hatósági eljárás nélkül végrehajtási eljárás induljon a felperessel szemben, ezért e kikötés annak ellenére tisztességtelen, hogy a közjegyzői ténytanúsítványban foglaltak vitatására vonatkozóan kifejezett joglemondást nem tartalmaz és a fogyasztó elvileg nincs elzárva attól a lehetőségtől, hogy az alperes kimutatását vitassa.
- [10] Az ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen a megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az 1952. évi III. törvény (rPp.) 252. § (2) illetve (3) bekezdései alapján a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.
- [11] Előadta, a pénzügyi intézmények, így az I. rendű alperes számára is jogszabály - az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 206. §-a, a 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 275. §-a, a 2009. évi CLXII. törvény (Fnyht.) 17. §-a - írja elő az általa kezelt kölcsönjogviszonyok alapján fennálló követeléseit

pontos nyilvántartását a felügyelet által szigorúan ellenőrzött informatikai rendszerben és az arról szóló kimutatás rendszeres megküldését az ügyfelek részére.

- [12] A rHpt. 206. § (2) bekezdése és a Hpt. 275. § (2) bekezdése biztosítja az ügyfélnek azt a jogot, hogy a pénzügyi intézmény kimutatása ellen a kézhezvételtől számított hatvan napon belül kifogással élhessen, az ügyfél kifogása esetén pedig a rHpt. 215/B. § (8) bekezdése, illetve a Hpt. 288. § (8) bekezdése szerint lefolytatásra kerülő felügyeleti eljárásban a kimutatás helyességét a pénzügyi intézmény köteles alátámasztani. A kimutatás vitatásának lehetősége szerződésben nem zárható ki, ilyen rendelkezést a perbeli kölcsönszerződés keresettel támadott kikötése sem tartalmaz, az mindössze arról szól, hogy a felek közötti elszámolás során az I. rendű alperes kimutatása az irányadó.
- [13] A rHpt. 206. § (2) bekezdése, illetve a Hpt. 275. § (2) bekezdése alapján az ügyfél részéről történt meghatározott időn belüli vitatás hiányában a pénzügyi intézmény kimutatása elfogadottnak tekintendő. A bank nyilvántartásának helyessége mellett tehát maga a jogszabály állít fel vélelmet, mégpedig lényegében a perbeli kölcsönszerződéssel azonosan. A perbeli esetben nem merült fel adat arra nézve, hogy az I. rendű alperes kimutatásaival szemben a felperes bármikor kifogással élt volna, így azok a felperes által a jogszabályi rendelkezések alapján is elfogadottnak tekintendők.
- [14] A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján nem kétséges, a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészek összegének megállapítása során szükségzerű, hogy az I. rendű alperes a fogyasztó által kifogásolható tartalmú kimutatásait vegye alapul. Nem állapítható meg ezért, hogy a keresettel támadott kikötés a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközően kizárólag az I. rendű alperest jogosítaná arra, hogy megállapítsa, szerződésszerű-e a teljesítés.
- [15] A fellebbezés szerint továbbá a közjegyző nem a végrehajtási eljárásban érvényesített követelést is összecszerűen tartalmazó ténytanúsítványt, hanem a kölcsönszerződést látja el végrehajtási záradékkal. A kölcsönszerződés közokiratba foglalása esetén a Vht. 23/C. § (5) bekezdése alapján van lehetőség a végrehajtási eljárás megindítására úgy, hogy azt a felek közötti peres vagy más olyan kontradiktórius eljárás előzné meg, amelyben az adós vitathatja a követelés összecszerűségét, illetve azt a felek bármelyikének bizonyítania kellene. A bizonyítási teherre ugyanakkor az adós által a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti perben is a rPp. 164. § (1) bekezdése az irányadó, a követelés érvényes létrejötté hiányának, az összecszerűség megalapozatlanságának bizonyítása a rPp. rendelkezései alapján hárul az I. rendű alperesre. A keresettel támadott szerződéses kikötés tehát a bizonyítási terhet sem fordítja meg, így a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába sem ütközik.
- [16] Az adóst a végrehajtási eljárás végrehajtási záradékkal történő megindítása esetén is megilleti az a jog, hogy a követelés létrejöttét, összecszerűségét vitassa. E körben rá a Vht. 41. § (1) bekezdése nem ró bizonyítási terhet, a vitához az alapul szolgáló tények valószínűsítése is elegendő. Abban az esetben pedig, ha a végrehajtást kérő a követelés megszűnését, illetve csökkenését nem ismeri el, az adós a Vht. 45. § (5) bekezdése alapján a rPp. XXV. fejezetében foglalt szabályok szerint a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti pert indíthat. Mindezek alapján az is egyértelmű, hogy az adósnak a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtási eljárás esetén is tényleges lehetősége van a követelés érvényes létrejöttének vitatására, ezért igényérvényesítési lehetőségének a Rendelet 1. § (1) bekezdés i) pontja szerinti kizárása, korlátozása sem állapítható meg.
- [17] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az ítélet helybenhagyását, lényegében helyes indokai alapján.
- [18] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel hangsúlyozta, a keresettel támadott szerződési feltétel az I. rendű alperes jogszabályon alapuló nyilvántartási és kimutatás készítési kötelezettségét is figyelembe véve azért tisztességtelen, mert annak következtében, hogy a kikötés alapján az adós a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozása megállapítása tekintetében köteles alávetni magát a hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el,

a felek közötti vita esetén a kikötés kizárja a felperest az egyeztetési folyamatból, és kizárólag az I. rendű alperest jogosítja fel arra, hogy a nyilvántartásai alapján saját maga állapítsa meg, a felperes teljesítését szerződésszerűnek fogadja-e el, ami a Rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjai szerint tisztességtelen.

- [19] A kikötés továbbá lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek arra, hogy a saját nyilvántartásai szerint fennálló követelése összegét a közjegyző előtt közokiratba foglaltassa és ezen okirat alapján a szerződéskötés időpontjában hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése szerint kérje végrehajtási záradék kiállítását, ami azt eredményezi, hogy a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtási eljárásban a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kell bizonyítania a rPp. 369. § b) pontjában foglaltakat, azt, hogy tartozása nem azonos az I. rendű alperes nyilvántartásai szerinti összeggel, illetve már megszűnt. A kikötés ezért alkalmas arra, hogy a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megfordítsa, ami a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik.
- [20] A kikötés a Rendelet 1. § (1) bekezdés i) pontja szerinti tisztességtelenségét önmagában az a körülmény megalapozza, hogy a végrehajtási záradék alapján meginduló végrehajtási eljárás esetén a felperesnek kell pert indítania a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt, ami rá további költséget és terhet ró, ennél fogva korlátozza a jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőséget.
- [21] A felperes véleménye szerint a per tárgyat képező szerződési feltétel tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján is megállapítható. Ezzel összefüggésben az Európai Unió Bírósága (EUB) C-415/11. számú ún. „Aziz” ítéletében foglaltakra utalva kiemelte, egyértelmű, hogy a perbeli szerződési feltétel a nemzeti jog diszpozitív szabályaihoz képest kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót, hátrányára jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a szerződéses jogviszonyban, ami a jóhiszeműség és tisztesség követelményével is ellentétes, mivel az ilyen kikötést egyedi megtárgyalása esetén az észszerűen eljáró fogyasztó nyilvánvalóan nem fogadná el.
- [22] Az I. rendű alperes perbeli jogutódja a fellebbezést kiegészítve előadta, a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja nem a fogyasztó, hanem kifejezetten a fogyasztóval szerződő fél teljesítésére vonatkozik, ezért az elsőfokú bíróság téves jogértelmezéssel állapította meg a vitatott kikötés e jogszabályi rendelkezés szerinti tisztességtelenségét.
- [23] Érelmezte azt is, hogy a tisztességtelenség vizsgálata során az elsőfokú bíróság elmulasztotta az EUB által az ún. „Aziz” ítéletben kialakított tisztességtelenségi teszt alkalmazását, és nem vizsgálta, hogy a sérelmezett kikötés ténylegesen alkalmas-e arra, hogy a felek szerződéses jogai és kötelezettségei közötti egyensúlyt a felperes hátrányára borítsa fel: a felperes hátrányára eltér-e az egyébként irányadó jogszabályi rendelkezésektől; az eltérés olyan tartalmú-e, amit a kikötés egyedi megtárgyalása esetén a fogyasztó valószínűsíthetően nem fogadott volna el; az egyébként irányadó kötelező jogszabályi rendelkezések nem orvosolják-e a kikötésben foglalt esetleges hátrányt.
- [24] Állította, a kikötés nem tér el a régi Hpt.-ben, illetve a Hpt.-ben és az Fnyht.-ben foglalt, a kölcsönviszonyokhoz kapcsolódóan a pénzügyi intézmények által vezetett nyilvántartásokra és kimutatásokra vonatkozó kógens jogszabályi rendelkezésektől, nem értelmezhető kiterjesztően akként, hogy a fogyasztó számára jogszabályban biztosított vitatási jogról való lemondást tartalmaz; a kikötést az észszerűen eljáró átlagos fogyasztó egyedi megtárgyalása esetén is elfogadta volna, mivel a szerződéskötéskor a magyar pénzügyi piacon általánosak voltak az ahhoz hasonló, sőt annál jóval szigorúbb kikötések; a vitatott szerződési feltétel nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely felülírná a rPtk. anyagi jogi szabályait, illetve a Vht. szerinti eljárások kógens bizonyítási szabályait, vagy a fogyasztó számára megnehezítené az ilyen eljárásokban történő igényérvényesítést, bizonyítást.
- [25] Hangsúlyozta azt is, a hitelező közvetlen és azonnali végrehajtási joga nem a vitatott kikötésből, hanem a közjegyzői okiratnak a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit tartalmazó pontjaiból, valamint a követelést lejárttá tevő felmondást tartalmazó közjegyzői ténytanúsítványból következik. A kölcsönszerződés érdemi vizsgálata nem része a végrehajtási

záradékolásra irányuló, a Vht.-ban szabályozott eljárásnak, amelyben az adós egyáltalán nem vesz részt, így fogalmilag kizárt, hogy jogait a bizonyítási teher tekintetében a perbeli kikötés a végrehajtás elrendelésének a fázisában érintse. A végrehajtási eljárás további szakaszaiban pedig a Vht. jogorvoslati rendszere biztosítja a felperes számára azt a jogot, hogy egészben vagy részben vitassa a végrehajtást kérő követelését, e jogát a keresettel támadott szerződési feltétel semmilyen módon nem érinti és nem korlátozza.

- [26] A per másodfokú tárgyalásán - a felfüggesztést követően - az I. rendű alperes arra is hivatkozott, hogy az EUB C-34/18. számú ítélete, valamint az EBH2018. G.1. számú gazdasági elvi határozat is az általa előadottakat támasztja alá.
- [27] A felperes a fellebbezési ellenkérelmét azzal egészítette ki, hogy az EBH2018. G.1. számú gazdasági elvi határozat alapján az általa támadott kikötést vizsgálni kell a rPtk. 209. § (1) bekezdésének rendelkezéseire is figyelemmel, mivel álláspontja szerint önmagában egyensúlytalan az az állapot, hogy az adós a kölcsön folyósítása előtt lemond a bank üzleti könyveiben foglaltak vitatásáról.
- [28] A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő.
- [29] Az I. rendű alperes fellebbezése megalapozott.
- [30] Az I. rendű alperes jogelődje által előterjesztett, majd az I. rendű alperes által kiegészítésekkel fenntartott fellebbezés nem jelöl meg olyan konkrét eljárási szabálysértést, amely a rPp. 252. § (2) bekezdése alapján az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé, a Fővárosi Ítéltábla ilyet hivatalból sem észlelt.
- [31] Álláspontja szerint továbbá olyan ok sem áll fenn, amely a rPp. 252. § (3) bekezdése szerint alapul szolgálhatna az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére, mivel az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást feltárta, további bizonyítás lefolytatására nincs szükség.
- [32] A másodlagos fellebbezési kérelem szerinti hatályon kívül helyezésre alapul szolgáló ok hiányában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.
- [33] Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azonban abból tévesen vonta le azt a jogi következtetés, hogy a perbeli kölcsönszerződés keresettel vitatott 4.6. pontja tisztességtelenség miatti érvénytelensége megállapításának van helye a Rendelet 1. § (1) bekezdés a), b), i) és j) pontjai, valamint a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján.
- [34] A perbeli deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel akkor minősül tisztességtelennek, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.
- A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. A (3) bekezdés alapján külön jogszabály meghatározhatta azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy

amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

- [35] Azoknak a szerződési feltételeknek a meghatározását, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek („fekete lista”), továbbá amelyeket az ellenkező bizonyításáig kell tisztességtelennek tekinteni („szürke lista”), a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt Rendelet tartalmazta.
- [36] A fogyasztói szerződésben foglalt valamely általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel tisztességtelensége körében tehát a bíróságnak elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az a jogszabályban meghatározott, és így módon a jogszabály erejénél fogva (ex lege) tisztességtelennek minősülő feltételek körébe tartozik-e. Ha odatartozik, tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdései szerint a tisztességtelenség megállapítása körében egyébként irányadó szempontok mérlegelésének, értékelésének mellőzésével megállapítható. Ha kívül esik a jogszabályban tisztességtelennek minősített szerződési feltételek körén, a bíróságnak a rPtk. 209. §-ában meghatározott szempontok mérlegelésével kell vizsgálnia azt, hogy a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltétel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével megbontja-e a szerződő felek jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, indokolatlanul és egyoldalúan előnyös-e a fogyasztóval szerződő fél, illetve hátrányos-e a fogyasztó számára.
- [37] A perbeli kölcsönszerződés 4.6. pontja tisztességtelensége vizsgálatának a rPtk. 209. § (5) bekezdése szerinti kizártsága az I. rendű alperest terhelő adatkezelési, nyilvántartási kötelezettségből nem következik. A vitatott pont ugyanis rendelkezést tartalmaz a banki adatok helytállóságának, az azok alapján kiállításra kerülő közjegyzői ténytanúsítványnak a fogyasztó általi előre elfogadására, a hitelező saját üzleti könyvei alapján kiállított közokirat szerint fennálló mindenkori tartozás előre elismerésére, ez viszont nem minősül olyan szerződési tartalomnak, amely kógens jogszabályi rendelkezéssel azonos lenne, vagy amelyik - diszpozitív szabályként - a felek eltérő megállapodása hiányában is a szerződés részévé válna, mindezzel tekintettel nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor a keresetet érdemben vizsgálta.
- [38] A felperes a keresetében a „feketelistába” tartozó, a Rendelet 1. § (1) bekezdés a), b), i) és j) pontjaiban nevesített okok fennállását állította, az elsőfokú bíróság mindegyik esetkör megvalósulására vont le - az alább kifejtettek szerint - téves következtetést.
- [39] A Rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint fogyasztói szerződésben az a feltétel tisztességtelen, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja, az 1. § (1) bekezdés b) pontja pedig azt a szerződési feltételt minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ezen jogszabályszóveggel ellentétes tartalmú értelmezést tartalmaz, mivel tévesen állapította meg a perbeli kikötés tisztességtelenségét amiatt, hogy a bankot a fogyasztó és nem a saját teljesítése szerződésszerűsége körében jogosítja fel egyoldalú értelmezésre és döntésre. E jogszabályi rendelkezéseknek a 93/13/EGK irányelv (Irányelv) 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) alpontja figyelembevételével történő együttes értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy az a kikötés tisztességtelen, amely a bankot jogosítja fel a szerződés egyoldalú értelmezésére, továbbá a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy a saját teljesítése megfelelőségét egyoldalúan és kizárólagosan maga állapítsa meg. A keresettel támadott szerződési feltétel a fogyasztóval szerződő bank számára azonban nem biztosított ilyen jogosultságot, és nem vonta el a fogyasztó kötelmi jogát arra, hogy a bank szolgáltatásának szerződésszerűségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért a Rendelet 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai szerint a kikötés nem tisztességtelen. Ugyanígy

foglalt állást a Kúria a BH2018. 146. számon közzétett eseti döntésében is. Ezen túlmenően ezt támasztja alá az EUB C-34/18. számú ítélete is, amely azt is rögzíti: az Irányelv 3. cikkének az Irányelv Mellékletében foglalt 1. m) alpontjával összefüggésben olvasott (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az olyan szerződési feltételre, amely feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót annak egyoldalú megítélésére, hogy a fogyasztó szerződésszerűen teljesítette-e az őt terhelő szolgáltatást.

- [40] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjainak téves értelmezésével állapította meg azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4.6. pontjának a felperes által vitatott rendelkezése tisztességtelen.
- [41] A bizonyítási teher azt jelenti, hogy a per eldöntése szempontjából jelentős valamely tény bizonyítatlansága melyik fél terhére esik.
- [42] A rPp. 3. § (3) bekezdésének és 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítási teherre vonatkozó általános szabályai értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, és a bizonyítás sikertelenségének a következményeit is ez a fél tartozik viselni.
- [43] Mindebből az következik, hogy a perbeli kölcsönszerződésből eredő valamely követelés érvényesítése iránt a jelen per felperese és II. rendű alperese ellen indított perben az igényt érvényesítő bankot terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés alapján mekkora összeg folyósítására került sor, az adósoknak mekkora összegű tartozása keletkezett, abból mennyit fizettek vissza, és erre tekintettel még mekkora tartozásuk áll fenn. E tények bizonyítása körében a bank okirati bizonyítékként felhasználhatja nyilvántartásait, üzleti könyveit, amelyekkel szemben azok tartalmának vitatása esetén a jelen per felperese (és II. rendű alperese) az eljárásjogi szabályok szerint ellenbizonyítással élhet. Ez a jogosultság őket az eljárásjogi szabályok alapján attól függetlenül megilleti, hogy a szerződésben úgy nyilatkoztak, a bank könyveit, nyilvántartásait irányadónak és hitelesnek fogadják el. E szerződéses nyilatkozat a felperes (és a II. rendű alperes) peres eljárásbeli jogaira semmilyen módon nem hat ki, egyik fél irányában sem eredményezi a bizonyítási teher módosulását.
- [44] Ezzel azonos jogi következtetés vonható le a Vht. szabályai alapján is.
- [45] A Kúria az EBH2018. G.1. számú gazdasági elvi határozatában kifejtette, a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg 23/C. § (1) bekezdése] értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és az ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Amennyiben a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerint az is szükséges, hogy a feltétel, vagy az időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.
- [46] A közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt ugyancsak közokiratba foglalt jognyilatkozattal mondta fel a szerződést. A szerződésszegés tényleges bekövetkezése és az emiatt közölt felmondás jogszerűsége a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e körben elégséges a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata.
- [47] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a szerződés felmondásának tényét, valamint a fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján a közjegyző az 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 111. § (1) bekezdése alapján jogi jelentőségű tényeket tartalmazó

tényszerűsítő okiratban rögzítheti. Ennek megfelelő okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is igényelheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben erről külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok hitelesek és ténytanúsítvány kiállításának az alapjául szolgálhatnak.

- [48] Amennyiben a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós valóban a rPp. 369. §-a szerinti végrehajtási perre kényszerül, ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői ténytanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben részletezett szabályokból és nem a kölcsönszerződés keresettel támadott rendelkezéséből következik.
- [49] Mindezt a keresettel támadott szerződési feltétel nem biztosít több jogosultságot a bank részére, és nem ró többet kötelezettséget a felperesre, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.
- [50] A Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerinti tisztességtelenségi ok vonatkozásában eltérő következtetés az EUB C-34/18. számú ítéletében foglaltak alapján sem vonható le.
- [51] A támadott feltétel csak akkor lehet tisztességtelen a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján, ha a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a fogyasztóval szerződő fél a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Az EUB C-415/11. számú ítéletének 76. pontja értelmében ez az eset akkor áll fenn, ha az a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A támadott kikötés a fentebb és az EBH2018. G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatban kifejtettek tekintetével nem alkalmas a tisztességtelenség megállapításához szükséges mértékű egyenlőtlenség előidézésére, mivel a hivatkozott Kjtv., rHpt., rPtk. szabályai alapján a felperes a támadott szerződési feltétel hiányában is ugyanolyan helyzetben lenne, mint akkor, ha a kikötést a szerződés tartalmazza. Ugyanígy foglalt állást a Kúria a Gfv.VII.30.518/2018/5. számú ítéletében.
- [52] A felperes által a keresetben támadott rendelkezés nem tartalmaz jogról való lemondó nyilatkozatot sem (BH2018. 17.), figyelemmel arra is, hogy a rPtk. 207. § (4) bekezdése és a rPtk. 205/B. § (2) bekezdése értelmében a jogról lemondó nyilatkozatnak kifejezettnak kell lennie és azt nem lehet kiterjesztően értelmezni, ilyen nyilatkozatot azonban a perbeli kölcsönszerződések nem tartalmaznak. Mindez azt jelenti, hogy a felperesnek mind peren kívül, mind perben lehetősége van arra, hogy a bank által fennállóként megjelölt tartozásaösszegezését vitássá tegye. Ugyanúgy foglalt állást a Kúria - többek között - a Gfv.VII.30.518/2018/5. számú ítéletében is.
- [53] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a rPtk. 209. §-ának és a Rendelet 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli szerződés 4.6. pontja korlátozta a felperes jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét, illetve a bizonyítási terhet a felperes számára hátrányosan változtatta meg.
- [54] A kifejtettek figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [55] A Fővárosi Ítéltábla a pereszt felperest a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított mérésékelte összegű ügyvédi munkadíjból, valamint a lerótt jogorvoslati illetékből álló első- és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére.
- [56] A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásában költsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2020. január 21.

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.
bíró

. Mizerák Judit s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő